

No-riskpolis voor mensen in de Ziektewet

Experiment hiermee laat geen verhoogde
arbeidsparticipatie zien

UWV Kennisverslag 2019-7

Carla van Deursen • Lennart de Ruig

No-riskpolis voor mensen in de Ziektewet

Carla van Deursen

Lennart de Ruig

Het in 2017 gehouden experiment heeft de mogelijke toegevoegde waarde van de no-riskpolis voor mensen in de Ziektewet nog niet aangetoond.

Samenvatting

Werkgevers zijn vaak huiverig om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen, omdat ze bang zijn dat deze mensen vaak ziek zijn en daardoor extra kosten veroorzaken. De overheid probeert werkgevers via verschillende financiële maatregelen over te halen om deze mensen toch een baan te geven. Een van deze maatregelen is de no-riskpolis: als de werknemer ziek wordt, kan een beroep op een Ziektewet-uitkering worden gedaan, zodat de loonkosten voor de werkgever gecompenseerd worden. Welke werknemers hebben recht op zo'n no-riskpolis? Doorgaans ontstaat dit recht pas na twee jaar ziekte, bij de WIA-claimbeoordeling. Voorjaar 2017 is een gerandomiseerd experiment uitgevoerd waarin 2.500 Ziektewet-gerechtigden zónder werkgever (vangnetters) al na één jaar ziekte een no-riskpolis toegewezen kregen. Aanleiding was een van de aanbevelingen van de werkgroep Kanker & Werk die in 2015 opgericht werd door de toenmalig minister van SZW. Deze aanbeveling hield in dat mensen met kanker al in de Ziektewet-periode het recht op een no-riskpolis krijgen. Omdat het vanwege privacy niet mogelijk was om specifiek mensen met kanker te selecteren, is het experiment verbreed naar alle diagnosegroepen. Het doel van het experiment was vast te stellen of de no-riskpolis het krijgen van werk vanuit de Ziektewet bevordert. De no-riskpolis werd verstrekt via een brief, die kort na de uitslag van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling – dus na één jaar ziekte – werd toegestuurd. De minister van SZW heeft het effect van het experiment laten onderzoeken door UWW en De Beleidsonderzoekers. De evaluatie van het experiment richtte zich zowel op werkhervatting als op de omstandigheden waaronder de no-riskpolis effectief kan zijn en de ervaringen met de no-riskpolis.

Dit zijn de belangrijkste conclusies van de evaluatie:

- De no-riskpolis heeft geen aantoonbaar effect op werkhervatting van mensen vanuit de Ziektewet: de experimentgroep van mensen met een no-riskpolis is na een jaar niet vaker aan het werk dan de controlegroep van mensen zonder een no-riskpolis.
- Van de mensen uit de experimentgroep heeft 9% de no-riskpolis vermeld bij een sollicitatie. De rest solliciteerde niet, was zich bij de sollicitatie niet bewust van het bezit van de no-riskpolis of koos er bewust voor deze niet te noemen.
- De mensen die de no-riskpolis noemen bij de sollicitatie, geven hiervoor twee redenen: omdat ze verwachten dat het hun kans om aangenomen te worden vergroot of omdat het hun persoonlijke schuldgevoel over mogelijke toekomstige uitval of lagere productiviteit vermindert.

1

SCP. (2016). *Beperkt in functie. Trendrapportage ziekteverzuim, arbeidsongeschiktheid en arbeidsdeelname van mensen met gezondheidsbeperkingen*. Den Haag.

2

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Koolmees, W. (2018, 7 september). *Onderzoek naar de effectiviteit van de no-riskpolis in artikel 29b Ziektewet* [Kamerbrief]. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/09/07/kamerbrief-onderzoek-effectiviteit-no-riskpolis-in-artikel-29b-ziektewet>.

3

Ruig, L. de, Heyma, A., Scholte, R. & Berg, E. van den. (2018). *Bekendheid en effectiviteit no-riskpolis artikel 29b ZW*. Leiden: De Beleidsonderzoekers.

4

Rijnsburger, P. (2018). De no-riskpolis in kaart gebracht. *UWV Kennisverslag 2018-9*. Amsterdam.

5

Onder vangnetters verstaan we werknemers die ziek uit dienst gaan (einddienstverbanders), zieke uitzendkrachten en zieke WW'ers met een Ziektewet-uitkering. Het gaat dus om mensen die geen werkgever meer hebben.

6

Asscher, L.F. & Blok, S.A. (2017, 20 februari). *Tijdelijk besluit experiment vervroegde inzet no-riskpolis Ziektewet*. Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039261/2017-03-15>.

7

Deursen, C. van & Schreuder, F. (2018). *Vaker aan het werk met een no-riskpolis? Evaluatie experiment vervroegde toekenning no-riskpolis*. Amsterdam: UWV.

8

Ruig, L. de. (2018). *Tijdelijk experiment vervroegde inzet no-riskpolis Ziektewet. Onderzoek naar bekendheid, gebruik en ervaringen vervroegde no-riskpolis*. Leiden: De Beleidsonderzoekers.

Doelgroepen voor de no-riskpolis

Mensen met een arbeidsbeperking hebben een verhoogde kans om uit te vallen wegens ziekte en krijgen hierdoor moeilijker een baan¹. Daarom is in 1992 de no-riskpolis ingevoerd. Het doel van de no-riskpolis is om werkgevers te stimuleren mensen met een beperking in dienst te nemen of te houden. Werknemers die recht hebben op een no-riskpolis kunnen bij ziekte een beroep doen op de Ziektewet. Dit vermindert de kosten voor de werkgever, omdat hij niet zelf het loon hoeft door te betalen als de betreffende werknemer zich ziek meldt. Onder meer mensen met een WIA-uitkering, mensen bij wie de WIA-aanvraag is afgewezen (35-minners WIA) en mensen uit de doelgroep banenafpraak komen – in veel gevallen automatisch – in aanmerking voor een no-riskpolis. Onder de doelgroep banenafpraak vallen onder andere Wajongers die arbeidsvermogen hebben, mensen die onder de Participatiewet vallen en niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen en mensen die zijn aangewezen op beschut werk. Mensen die in de Ziektewet zitten en geen werkgever hebben, hebben geen recht op een no-riskpolis – tenzij zij deze al vanuit een andere regeling ontvingen.

Onderzoek effectiviteit bestaande no-riskpolissen

Verschillende maatschappelijke belangenorganisaties pleiten regelmatig voor uitbreiding van de doelgroepen. Uitbreiding is echter alleen zinvol als de no-riskpolis daadwerkelijk leidt tot meer werkherwinning. Tot voor kort was weinig bekend over de effectiviteit van het instrument. Om die reden heeft het ministerie van SZW de effectiviteit van de bestaande no-riskpolissen laten onderzoeken. Dit gebeurde via enquêtes onder mensen die automatisch recht hebben op een no-riskpolis en onder werkgevers². Uit dit onderzoek bleek dat veel mensen die recht hebben op een no-riskpolis, zich hiervan niet bewust zijn: slechts 16% weet het. Van de mensen die weten dat ze een no-riskpolis hebben, kiest maar 60% ervoor dit te melden bij de sollicitatie. Ook bij de werkgevers is de kennis van het instrument beperkt: van de werkgevers met vijf of meer werknemers kent ongeveer de helft de no-riskpolis. Bij een kwart van de kandidaten die de no-riskpolis meldt bij de sollicitatie was de no-riskpolis ook doorslaggevend voor de werkgever: zonder deze voorziening zouden ze de baan niet hebben gegeven³. De no-riskpolis kan dus effectief zijn, maar komt bij veel van de sollicitaties niet ter sprake. Dat de no-riskpolis onderbenut wordt, blijkt ook uit een onderzoek van UWV naar de mate waarin werkgevers op grond van de no-riskpolis een Ziektewet-uitkering aanvragen⁴.

Experiment met no-riskpolis in de Ziektewet

Tegelijk met bovengenoemd onderzoek naar de effectiviteit van de no-riskpolis in het algemeen, startte het ministerie van SZW een experiment met de no-riskpolis voor 2.500 vangnetters⁵ die een jaar in de Ziektewet zitten⁶. Aanleiding was een van de aanbevelingen van de werkgroep Kanker & Werk. Het ministerie gaf opdracht om het experiment na een jaar te evalueren. De evaluatie bestond uit twee deelonderzoeken. Het eerste onderzoek – uitgevoerd door UWV – ging na of de deelnemers aan het experiment vaker aan het werk komen dan de controlegroep⁷. Het tweede onderzoek – uitgevoerd door De Beleidsonderzoekers – bestond uit een online enquête onder de gehele experimentgroep naar hoe de no-riskpolis is ervaren en benut, aangevuld met interviews⁸. De gehanteerde methodiek bij de twee onderzoeken is beschreven in box 1.

Dit artikel beantwoordt de volgende twee vragen:

- Zijn mensen die de no-riskpolis kregen (experimentgroep) een jaar later vaker aan het werk dan een verder vergelijkbare groep mensen zonder no-riskpolis (controlegroep)?
- In hoeverre is de no-riskpolis na een jaar ook daadwerkelijk bij sollicitaties gebruikt in de experimentgroep?

Oorspronkelijk was het de bedoeling om het experiment alleen op mensen met kanker te richten. In box 2 is de achtergrond van de verbreding naar alle diagnosegroepen toegelicht en worden de bevindingen specifiek voor mensen met kanker weergegeven.

Box 1

Evaluatie van het experiment: methodiek

Omvang en herkomst experimentgroep

De experimentgroep bestaat uit 2.500 mensen die voorjaar 2017 de uitslag van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling kregen. Dit is een beoordeling van de resterende verdien capaciteit in gangbare arbeid die plaatsvindt na een jaar in de Ziektewet. Deze beoordeling is vergelijkbaar met een WIA-beoordeling. Als het resterend verdienvermogen hoger blijkt dat 65% van het oude loon (en dus het arbeidsongeschiktheidspercentage lager dan 35% is) eindigt het recht op Ziektewet. Deze groep noemen we 35-minners Ziektewet. De mensen die in de Ziektewet konden blijven, noemen we 35-plussers Ziektewet. Besloten werd dat de experimentgroep voor de helft zou bestaan uit 35-plussers en voor de helft uit 35-minners.

Toedeling aan experiment- en controlegroep

De selectie verliep als volgt: vanaf 20 maart 2017 zijn alle vangnetters met een afgeronde eerstejaars Ziektewet-beoordeling in het onderzoek opgenomen. Vangnetters met een burgerservicenummer eindigend op een even cijfer werden aan de experimentgroep toegedeeld, degenen met een oneven burgerservicenummer aan de controlegroep. Er is daarmee sprake van een gerandomiseerd experiment: 'het lot' bepaalt of men de no-riskpolis krijgt, de kans hierop is exact 50%. Bij de 35-plussers was het streefaantal op 5 mei 2017 bereikt, bij

de 35-minners op 23 juni 2017. Dat het bij de 35-minners langer duurde, kwam omdat de uitslag 35-plus vaker voorkomt dan 35-min.

Wijze van bekendmaken recht op no-riskpolis

De experimentgroep kreeg de no-riskpolis toegekend in de vorm van een aparte brief. Deze is centraal verstuurd vanuit UWV, een tot twee weken na de uitslag van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling. De controlegroep kreeg geen brief. Deze mensen weten ook niet dat zij een controlegroep vormden. Normaal stuurt UWV geen aparte brief over het recht op de no-riskpolis. Deze informatie is doorgaans een onderdeel van de brief met de uitslag van de claimbeoordeling en wordt soms expliciet (bij 35-minners WIA) en soms impliciet (verwezen wordt naar uwv.nl voor informatie over re-integratievoorzieningen, waaronder de no-riskpolis) vermeld. Met de aparte brief wordt het recht op de no-riskpolis dus duidelijker onder de aandacht gebracht dan normaal het geval is.

Verskillende kenmerken 35-minners en 35-plussers

Dankzij de randomisatie komen de experimentgroep en de bijbehorende controlegroep goed overeen wat de verdeling naar geslacht, leeftijd en diagnose betreft. Of iemands burgerservicenummer eindigt op een even of een oneven cijfers is namelijk toeval en heeft niets met

geslacht of geboortedatum te maken. De 35-minners en de 35-plussers verschillen wel in leeftijd en ziektebeelden: de 35-plussers Ziektewet zijn gemiddeld ouder en hebben vaker kanker en hart- en vaatziekten dan de 35-minners. Dit is logisch omdat deze ziektebeelden bij ouderen vaker voorkomen en een grotere kans op langdurige ziekte geven.

Verzameling van de evaluatiegegevens

Met behulp van de burgerservicenummers is op maandbasis informatie over dienstverbanden opgehaald uit de polisadministratie: van twaalf maanden

voorafgaand aan de toewijzing aan de experiment- of controlegroep tot twaalf maanden nadien. Belangrijkste ijkpunt is de aanwezigheid van een dienstverband op twaalf maanden na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling. Deze informatie vormt de basis voor de beantwoording van de eerste onderzoeksvraag.

De Beleidsonderzoekers hebben per brief een uitnodiging voor het invullen van een online enquête gestuurd naar alle 2.500 mensen uit de experimentgroep. De respons was 24% (n=594). Met behulp van deze antwoorden wordt de tweede onderzoeksvraag beantwoord.

Werkhervatting na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling

Op het moment van toewijzing aan de experiment- of controlegroep (het punt 'no-riskpolis' in figuur 1) heeft 7 tot 9% een dienstverband. Hierin is geen verschil tussen 35-plussers en 35-minners⁹. Bij de 35-minners neemt het percentage werkenden sterk toe nadat de Ziektewet-uitkering beëindigd is. Bij de 35-plussers stijgt het aandeel werkenden veel geleidelijker en veel minder sterk. Dit komt doordat deze groep meer beperkingen in de functionele mogelijkheden heeft en daarbij de Ziektewet-uitkering vaak de volle twee jaar blijft doorlopen. Het aandeel dat nog herstelt in het tweede jaar is namelijk laag bij 35-plussers Ziektewet¹⁰. De vraag is of de groep met een no-riskpolis meer aan het werk gaat dan de controlegroep. Dit is duidelijk niet het geval: de werkhervatting ligt bij de controlegroepen zelfs een fractie hoger dan bij de experimentgroepen, een verschil wat als toeval beschouwd kan worden. De no-riskpolis heeft dus geen aantoonbaar positief effect op werkhervatting vanuit de Ziektewet: niet bij 35-minners en niet bij 35-plussers.

Werk zoeken en weten dat men een no-riskpolis bezit

Als experiment kregen 2.500 mensen al na een jaar Ziektewet een no-riskpolis, maar deden ze hier ook iets mee? Een eerste voorwaarde voor benutting is dat men weet dat men de no-riskpolis heeft. Uit de enquête¹¹ blijkt dat – een jaar na dato – de helft¹² van de experimentgroep (nog) weet dat ze een no-riskpolis heeft. De brief wordt dus door de helft niet gelezen, begrepen en/of onthouden. Een tweede voorwaarde voor benutting is dat men op zoek is naar werk. De helft van de experimentgroep blijkt niet op zoek naar werk te zijn. De belangrijkste reden hiervoor is de gezondheid, relatief vaak betreft dit ook de 35-plussers Ziektewet. In totaal geldt voor slechts een kwart van de experimentgroep dat men werkt of werk zoekt en tevens weet dat men een no-riskpolis heeft. Een relatief groot deel van de mensen zonder werk verwacht dat de no-riskpolis weinig invloed zal hebben op de kansen op een betaalde baan, of weten niet wat ze ervan kunnen verwachten. Dit geldt vooral voor vijftigplussers, die hun kansen op een baan als gevolg van hun leeftijd en gezondheidssituatie laag inschatten.

9

Op het moment van de ziekmelding heeft ongeveer de helft een dienstverband: dit zijn mensen die als einddienstverbander of uitzendkracht de Ziektewet instromen. De mensen zonder dienstverband betreffen voornamelijk WW'ers die ziek werden.

10

Deursen, C. van, Dumhs, L. & Schreuder, F. (2018). *UWV-monitor ontwikkelingen Ziektewet 2010-2016*. p. 21.

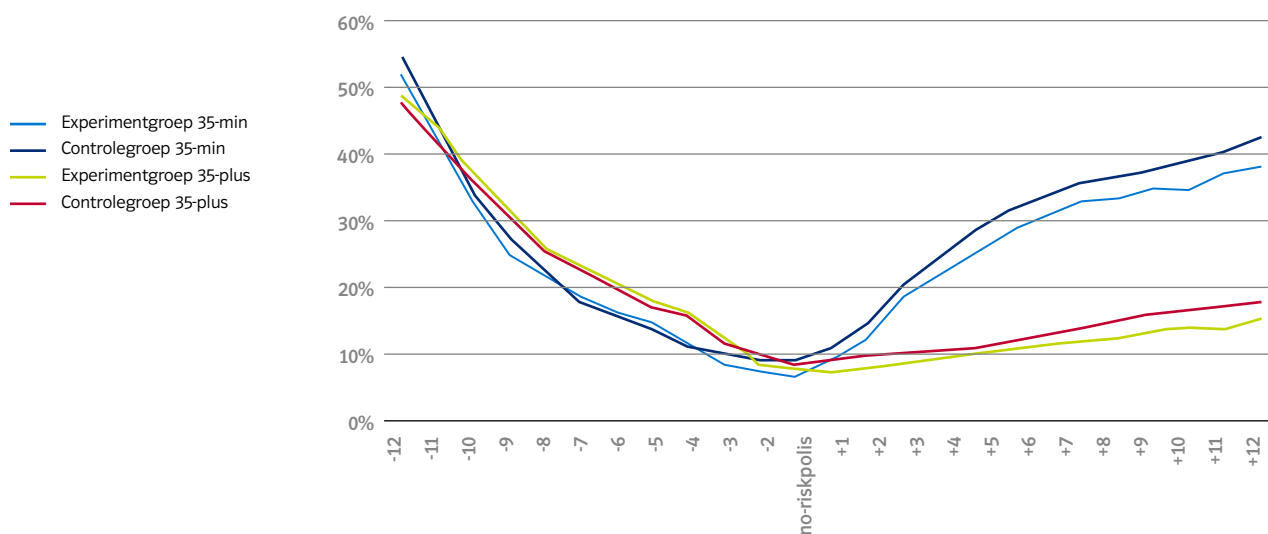
11

Ruig, L. de (2018). *Tijdelijk experiment vervroegde inzet no-riskpolis Ziektewet. Onderzoek naar bekendheid, gebruik en ervaringen vervroegde no-riskpolis*. Leiden: De Beleidsonderzoekers.

12

Dit percentage ligt wel veel hoger dan de 16% in het algemene effectiviteitsonderzoek, mogelijk omdat die mensen geen aparte brief over de no-riskpolis kregen en omdat het voor een deel van hen al langer geleden is dat het recht ontstond.

Figuur 1 Maandelijks percentage dienstverbanden bij de vier groepen, twaalf maanden voor tot twaalf maanden na toewijzing aan experiment- of controlegroep

Solliciteren en de no-riskpolis wel of niet noemen?

Om effect te kunnen sorteren, is het tot slot van belang dat men solliciteert en er daarbij voor kiest om de no-riskpolis te noemen. Een op de vijf mensen uit de experimentgroep solliciteerde in het jaar na ontvangst van de no-riskpolisbrief en wist tevens (nog) dat hij hier recht op had. Ongeveer de helft van hen - 9% van de experimentgroep - vertelde de werkgever ook over de no-riskpolis. Ze doen dat vooral omdat ze denken dat het hun kansen op werk kan vergroten (59%) en/of omdat ze het belangrijk vinden om het te vertellen (57%). Het eerste vertelmotief is financieel-economisch van aard. Sommige werknemers leven zich in de werkgever in en redeneren langs financieel-economische lijnen. Ze zien de no-riskpolis vooral als een instrument om de werkgever over de streep te trekken. Het tweede vertelmotief betreft het comfort van de werknemer zelf. Sommige werknemers voelen een zekere druk om te presteren en voelen zich op voorhand schuldig omdat zij zich mogelijk vaker zullen ziek melden. Ze willen open kaart kunnen spelen en de no-riskpolis helpt hen daarbij.

Mensen die het de werkgever niet vertellen, doen dat vooral omdat ze denken dat het hun kansen op werk verkleint wanneer ze de werkgever over hun ziekteverleden vertellen (40%), omdat ze er niet aan gedacht hebben (25%) of omdat ze het niet belangrijk vinden (17%).

De meerderheid van de experimentgroep denkt dat de no-riskpolis geen of een beperkte rol speelt bij het vinden van werk. Ze denken dat hun capaciteiten en de klik met de werkgever belangrijker zijn. In de sollicitaties kwam de gezondheid overigens vaak ter sprake, maar informeerden maar weinig werkgevers naar de no-riskpolis.

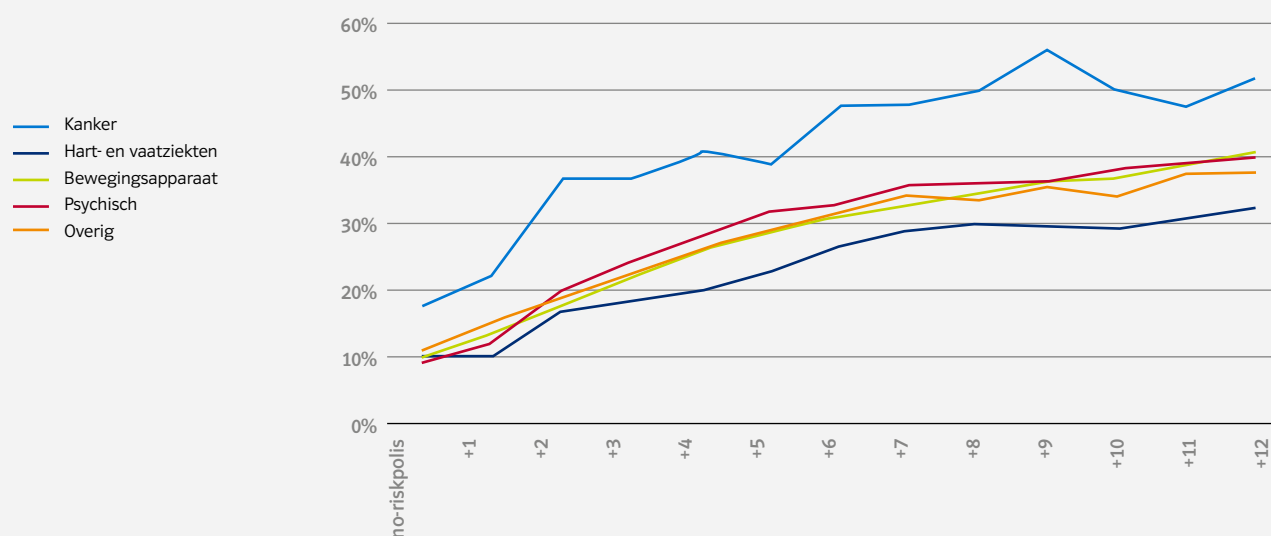
Box 2

Focus op mensen met kanker

Oorspronkelijk was het experiment met de no-riskpolis in de Ziektewet bedoeld voor mensen met kanker. In zijn brief aan de Kamer van 10 juli 2015 onderkende toenmalig minister Asscher het belang van meer aandacht voor werken met kanker en stelde hij concrete maatregelen voor om het werken met en na kanker te bevorderen. Een van de maatregelen was een experiment met een no-riskpolis na een jaar Ziektewet voor kankerpatiënten en mensen die van kanker genezen waren. Vanwege de medische geheimhoudingsplicht bleek het voor UWV onderzoekstechnisch niet mogelijk om specifiek mensen met kanker te selecteren. Het experiment is mede daarom verbreed naar alle langdurig zieke vangnetters, met in de evaluatie speciale aandacht voor mensen met kanker (achteraf kon de diagnose wel worden toegevoegd aan de evaluatiegegevens door registratiebestanden te koppelen).

2% van de 35-minners en 7% van de 35-plussers had kanker als diagnose. Hun aandeel in het experiment is daarmee te klein om specifiek uitspaken te doen over de effectiviteit van de eenmalige no-riskpolisbrief bij deze groep. Wel kon door samenvoeging van experiment- en controlegroep de werkhervatting van mensen met kanker worden vergeleken met overige diagnoses. Daaruit bleek dat mensen met kanker significant vaker (bij 35-minners) of even vaak (bij 35-plussers) het werk hervatten dan mensen met andere diagnoses (zie figuur 2 hieronder). Bij de WIA-claimbeoordeling is niet de diagnose doorslaggevend, maar de functionele mogelijkheden en beperkingen die de ziekte met zich meebrengt. We concluderen dat – als er voldoende resterende verdien capaciteit is (Ziektewet 35-min) – mensen met kanker licht in het voordeel zijn op de arbeidsmarkt.

Figuur 2 Ontwikkeling dienstverbanden bij de 35-minners naar diagnosegroep, eerste twaalf maanden na toewijzing aan experiment- of controlegroep

---

Vooralsnog geen positief effect

Het experiment maakt duidelijk dat het per eenmalige brief toekennen van een no-riskpolis aan Ziektewet-gerechtigden hen niet substantieel vaker aan een baan helpt. Dat het geen wondermiddel is, sluit echter niet uit dat het instrument in specifieke situaties wel doorslaggevend is. Uit de enquête blijkt dat maar 9% van de experimentgroep iets met de no-riskpolis heeft gedaan. Mogelijk heeft de no-riskpolis bij sommigen van hen wel degelijk geholpen de werkgever over de streep te trekken om hen in dienst te nemen of te houden (na een proeftijd of een tijdelijk contract), maar dat effect valt dan weg tegen de grote aantallen in de experimentgroep die niets met de no-riskpolis deden. Dit laatste omdat ze niet solliciteerden, zich bij de sollicitatie niet bewust waren van het bezit van de no-riskpolis of er bewust voor kozen deze niet te noemen.

Verbetermaatregelen bekendheid

Het experiment bevestigde het eerdere onderzoek dat de no-riskpolis in de praktijk weinig bekend is bij de rechthebbenden en bij werkgevers¹³. Om de bekendheid van de no-riskpolis onder de reguliere voorwaarden te vergroten, zijn UWV en het ministerie van SZW een aantal verbetermaatregelen aan het invoeren. Zo krijgen 35-minners WIA en WIA-gerechtigden straks enige tijd na de claimbeslissing een aparte brief om ze te herinneren aan de no-riskpolis. Verder wordt de communicatie richting werkgevers uitgebreid en komt er een reclamecampagne gericht op werknemers en werkgevers. Tot slot heeft het ministerie van SZW een regelhulp gemaakt, te benaderen via www.financieelcv.nl. In de regelhulp leest de werkzoekende op welke financiële voordelen zijn toekomstige werkgever aanspraak kan maken, zoals loonkostenvoordeel, lage-inkomensvoordeel, loonkostensubsidie en de no-riskpolis. Als de werkzoekende een aantal vragen heeft beantwoord, dan kan hij een op zijn situatie toegespitste brief printen die hij naar zijn toekomstige werkgever kan meenemen of opsturen. Werkgevers kunnen met de regelhulp nagaan of er financiële regelingen zijn voor een bepaalde werknemer en hoe hoog het voordeel is.

13

Ruig, L. de, Heyma, A., Scholte, R. & Berg, E. van den. (2018). *Bekendheid en effectiviteit no-riskpolis artikel 29b ZW*. Leiden: De Beleidsonderzoekers.

Colofon

Uitgave

UWV Strategie, Beleid en Kenniscentrum

Postadres

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

carla.vandeursen@uwv.nl

06 21 12 11 68

Auteurs

Carla van Deursen

Lennart de Ruij (De Beleidsonderzoekers)

Volg ons

© UWV 2019

Bronvermelding is verplicht. De informatie in het UWV Kennisverslag (UKV) is aangedragen vanuit de kennisoptiek en betreft dus niet een verantwoording of een weergave van ingenomen beleidsstandpunten van UWV.

De kennispublicaties van UWV hebben betrekking op vier gebieden. Deze kennen een eigen kleurcodering. Zo kunt u snel zien op welk gebied een publicatie betrekking heeft:

 ontwikkelingen in de sociale zekerheid

 verder professionaliseren van de dienstverlening

 arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie

 financiële aspecten van de sociale zekerheid

